

N:o 37.

Ank. till Riksd. kansli den 17 mars 1896, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändrad lydelse af lagen angående byggnad och underhåll af kyrka m. m. den 12 juni 1885 samt af lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prestgård den 1 maj 1885.

I tvenne särskilda, inom Andra Kammaren väckta och till lagutskottet hänvisade motioner, n:is 82 och 83, har herr *O. Anderson* i Hasselbol å nyo upptagit frågan om ändring i den kommunala byggnadsskyldigheten.

Sälunda föreslår han uti motionen n:o 83: »att, med ändring af hvad i lagen af den 12 juni 1885 stadgadt är i byggningabalkens 26 kap., Riksdagen ville för sin del antaga följande lag angående förevarande byggnads- och underhållsskyldighet:

Kyrka med klockstapel, kyrkomur och annat, som till kyrka hör, så ock sockenstuga, skola, der icke annorlunda är särskildt förordnadt, uppehållas och byggas på deras kostnad, hvilka inom församlingen erlægga kommunalutskylder efter åsatt fyrktal; dock vare de, hvilka ega åtnjuta de genom presterskapets privilegier förunnade förmåner, ej skyldige att i denna kostnad deltaga i vidsträcktare mån, än som med samma privilegier må vara förenligt»;

och i motionen n:o 82 hemställer motionären: »att, med ändring af hvad i lagen af den 1 maj 1885 stadgadt är i byggningabalkens 26 kap. 2 § rörande byggnad och underhåll af prestgård, Riksdagen ville för sin del antaga följande lag:

Der enligt 26 kap. 2 § byggningsbalken eller särskilda författningar det åligger socknemän att på sin bekostnad bygga eller förbättra husen å prestgård, skola i sådan kostnad alla de, hvilka inom församlingen erlægga kommunalutskylder, deltaga lika efter åsatt fyrktal. Dock vare de, hvilka ega åtnjuta de genom presterskapets privilegier förunnade förmåner, skyldige att i den kostnad deltaga endast i den mån de ej äro derifrån enligt samma privilegier befriade.»

Rörande skälen till de i båda motionerna föreslagna lagändringar åberopar motionären frågans senaste behandling inom Riksdagen, då lagutskottet vid 1892 års riksdag erkände rättvisan och befogenheten af lagändring till rättvisare beskattning för byggnad och underhåll af bland annat kyrka med hvad dertill hörer samt prestgård, men likvisst, hufvudsakligen af det skäl, att de ifrågavarande lagbestämmelserna så nyligen varit ändrade i den rätta riktningen som 1885, afstyrkte bifall till motionärens då i ämnet väckta förslag. Denna utskottets hemställan bifölls af Första Kammaren, men afslogs af Andra Kammaren, som för sin del biföll motionärens förslag.

Som nu ytterligare 4 år förflutit, sedan förslagen till ifrågavarande lagändringar förevo i Riksdagen, så hade motionären allt skäl att hoppas, det såväl lagutskottet som Första Kammaren skulle anse, att en erkänt rättvis lagändring icke borde längre låta vänta på sin lösning, så mycket hellre som frågan verkligen vore af stor betydelse i beskattningshänseende, hvilket kunde inhemtas ur Sveriges officiella statistik öfver kommunernas finanser.

Motionären erinrade härutinnan från 1888 års statistik, att i 175 kommuner öfverstege fyrktalet för andra beskattningsföremål än fastighet fastighetsfyrken med 1,395,000 fyrkar. Och vid sammanräkningen af de olika fyrktalen för hela riket, förhölle sig fyrktalet af andra beskattningsföremål än fastighet till fastighetsfyrken som 2 till 3. 4 år senare, eller från 1892 års statistik, framginge, att kommunerna, der fyrktalet för andra beskattningsföremål än fastighet öfverstege fastighetsfyrken, ökats från 175 till 254 kommuner med sammanlagdt 2,392,100 fastighetsfyrkar och 5,317,850 fyrkar å öfriga beskattningsföremål, eller 2,925,750 fyrkar mera å öfriga beskattningsföremål än å fastighet. Häraf framginge otvetydigt, att andra beskattningsföremål än fastighet hade stor betydelse i skattefrågor, och som det icke med fog kunde påstås eller bevisas, att fastighetsinnehafvaren hade större behof eller fördelar i anordningar, som främjade en kommuns religiösa intressen än andra skattskyldige, så kräfdes rättvisan, att lika rättigheter borde hafva lika skyldigheter i mån af skatteförmåga.

Lagutskottet har vid flera föregående tillfällen uttalat den mening, att åtskilliga skäl tala för ett ytterligare utjemnande af den i föreliggande motion omhandlade byggnads- och underhållsskyldighet; och utskottet vidhåller allt fortfarande denna uppfattning. Utskottet kan ej finna någon af rättvisa och billighet betingad orsak till fastigheters deltagande i nämnda skyldighet uti större mån än öfriga beskattningsföremål, och under sådana förhållanden synes tiden vara inne att taga steget fullt ut i den af 1885 års lagar i ämnet inslagna riktningen och införa fullständig likställighet emellan fastigheter och öfriga beskattningsföremål i ifrågavarande afseende.

Utskottet hemställer alltså,

1:o) att Riksdagen ville, med bifall till herr Anderssons motion, n:o 83, för sin del antaga följande

Lag

angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad der-
till hörer, så ock af sockenstufva.

Med upphäfvande af hvad hittills varit stadgadt förordnas som följer:

Kyrka med klockstapel, kyrkomur och annat, som till kyrka hörer, så ock sockenstufva, skola, der icke annorlunda är särskildt förordnadt, uppehållas och byggas på deras kostnad, hvilka inom församlingen erlægga kommunalutskylder efter åsatt fyrktal; dock vare de, hvilka ega åtnjuta de genom presterskapets privilegier förunnade förmåner, ej skyldige att i denna kostnad deltaga i vidsträcktare mån, än som med samma privilegier må vara förenligt.

2:o) att Riksdagen ville, med bifall till herr Anderssons motion, n:o 82, för sin del antaga följande

Lag

angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad
och underhåll af prestgård.

Med upphäfvande af hvad hittills varit stadgadt förordnas som följer:

Der enligt 26 kap. 2 § byggningabalken eller särskilda författningar det åligger socknemän att på sin bekostnad bygga eller förbättra husen å prestgård, skola i sådan kostnad alla de, hvilka inom församlingen erlagga kommunalutskylder, deltaga lika efter åsatt fyrktal. Dock vare de, hvilka ega åtnjuta de genom presterskapets privilegier förunnade förmåner, skyldige att i den kostnad deltaga endast i den mån de ej äro derifrån enligt samma privilegier befriade.

Stockholm den 9 mars 1896.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservation

dels af herr *C. F. Pettersson*, som ansett, att utskottet bort afstyrka bifall till motionerna och att denna utskottets hemställan bort på följande sätt, i enlighet med en mot lagutskottets utlåtande i ämnet vid 1892 års riksdag af herrar Bergström och Claëson afgifven reservation, motiveras:

»Den fördelning af den kommunala byggnadsskyldigheten, som genom lagarne den 26 september 1884 samt den 1 maj och den 12 juni 1885 är fastställd, har, såsom bekant, tillkommit på grund af medlingsförslag, framställda efter långvariga meningsbrytningar. Till stöd för det medlingsförslag, som ledde till antagande af lagen den 26 september 1884, anförde lagutskottet vid 1884 års riksdag, att egandet af andra beskattningsföremål än fastighet icke innebure samma stadigvarande intresse och att med den större rörlighet, dessa beskattningsföremål företedde, de understundom kunde komma att med kort mellantid inom olika kommuner deltaga i ganska betydliga kostnader för ifrågavarande byggnader samt följaktligen skulle kunna blifva jemförelsevis för tungt beskattade i förevarande afseende,

derest de skulle deltaga i skyldighetens utgörande med hela det dem åsatta fyrktal, hvarför utskottet ansåg en nedsättning till deltagande med allenast en fjerdedel af det åsatta fyrktalet kunna för dem medgifvas. Dessa skäl synas fortfarande ega giltighet. Om man än icke kan med bestämdhet påstå, att just denna fördelning är den principiellt rätta, synas dock skäl tala för densammas bibehållande.»;

dels af herr *J. Anderson*, som anført: »Jag är visserligen ense med utskottets pluralitet derutinnan, att jag anser nuvarande bestämmelser om fördelning af kostnaden för byggnad och underhåll af kyrka m. m. samt prestgård icke vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, men då jag håller före, att ett förslag om full likställighet mellan fastighet och annat beskattningsföremål i ifrågavarande hänseende icke har någon utsigt att vinna Riksdagens bifall, har jag ansett det förslag praktiskt lämpligast, att andra beskattningsföremål skola bidra till berörda afgift efter hälften af fyrktalet — en förändring, hvars rättmätighet ingen med fog torde kunna jäfva.

Jag har i följd häraf ansett, att utskottet bort föreslå Riksdagen att för sin del antaga dels följande

Lag

angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af kyrka med hvad dertill hörer, så ock af sockenstufva.

Härigenom förordnas som följer:

Kyrka med klockstapel, kyrkomur och annat, som till kyrka hörer, så ock sockenstufva, skola, der icke annorlunda är särskildt förordnad, uppehållas och byggas på deras kostnad, hvilka inom församlingen erlægga kommunalutskylder. I sådan kostnad skola de skattskyldige deltaga för fastighet efter hela och för andra beskattningsföremål efter hälften af derå belöpande fyrktal; dock vare de, hvilka ega åtnjuta de genom presterskapets privilegier förunnade förmåner, ej skyldige att i den kostnad deltaga i vidsträcktare mån, än som med samma privilegier må vara förenligt. Uppkommer vid beräkning, som ofvan sägs, bråktal, skall det bortfalla.,

dels ock denna

Lag
angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad
och underhåll af prestgård.

Härigenom förordnas som följer:

Der enligt 26 kap. 2 § byggningsbalken eller särskilda författningar det åligger socknemän att på sin kostnad bygga eller bättra husen å prestgård, skola i sådan kostnad alla de, hvilka inom församlingen erlægga kommunalutskylder, deltaga för fastighet efter hela samt för andra beskattningsföremål efter hälften af derå belöpande fyrktal; dock vare de, hvilka ega åtnjuta de genom presterskapets privilegier förunnade förmåner, skyldige att i den kostnad deltaga endast i den mån de ej äro derifrån enligt samma privilegier befriade. Uppkommer vid beräkning, som ofvan sägs, bråktal, skall det bortfalla.»;

dels ock af herrar *Hasselrot, Lundström, Rudebeck och Sörensson.*

Herrar *von Krusenstjerna, Fröberg, Ölander och F. Andersson* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
